

Sygn. akt VU 6162/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Agnieszka Leżańska

Protokolant Ewelina Hrynczyszyn

po rozpoznaniu w dniu 14 stycznia 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku P. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. z siedzibą w Z.

o podleganie obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania P. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. z siedzibą w Z.

z dnia 12 sierpnia 2014r. sygn. nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż ustala, że skarżąca P. Z. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu, chorobowemu od dnia 26 listopada 2013 roku.

Sygn. akt VU 6162/14

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 12 sierpnia 2014 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w Ł. stwierdził, że P. Z., jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, nie mająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60% kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, ***nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu od 26 listopada 2013 roku i dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od 26 listopada 2013 roku.***

W odwołaniu z dnia 9 września 2014 roku, P. Z. wniosła o zmianę decyzji i ustalenie podlegania ubezpieczeniom.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

od dnia 26 listopada 2013 roku P. Z. rozpoczęła prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej pod nazwą Przedsiębiorstwo Usługowe Z. P. w T. w zakresie działalności usługowej wspomagającej transport lądowy, poprzez prowadzenie parkingu dla samochodów osobowych na nieruchomości położonej w T. ul. (...)nr (...) a stanowiącej własność jej ojca – J. W..

(dowód: informacja Naczelnika urzędu Skarbowego z dnia 29 kwietnia 2014 roku k. 49 akt ZUS, umowa użyczenia z dnia 25 listopada 2013 roku k. 44-45 akt ZUS)

W związku z rozpoczęciem działalności gospodarczej P. Z. zgłosiła się do ubezpieczeń społecznych oraz ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej od dnia 26 listopada 2013 roku. Dokumenty zgłoszeniowe zostały złożone w dniu 28 listopada 2013 roku (okoliczność bezsporna).

W dacie rozpoczęcia prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej wnioskodawczyni była w piątym miesiącu ciąży. W dniu (...) urodziła córkę (dowód: analiza akt ZUS, zeznania świadka M. Z. protokół rozprawy z dnia 14 stycznia 2015 roku nagranie od minuty 8.00 do minuty 12.15, zeznania wnioskodawczyni protokół rozprawy z dnia 14 stycznia 2015 roku nagrane od minuty 17.50 do minuty 20.00).

Od 27 listopada 2013 roku wnioskodawczyni faktycznie prowadzi działalność gospodarczą – parking samochodowy na nieruchomości gruntowej zabudowanej domem jednorodzinny, w którym mieszka. Właścicielami tej posesji są jej rodzice. Oprócz P. Z. w tym domu mieszkają również jej rodzice oraz mąż z córką. P. Z. w ramach prowadzonej działalności gospodarczej pobiera od parkujących opłatę jednorazową za wjazd na parking w wysokości 4 złotych i rejestruje pobrane opłaty. Czynności te wykonuje osobiście, bądź przy pomocy męża. Jednorazowo na parkingu mieszczą się 20 samochody.

Parking otwarty jest od wtorku od godziny 23.00 do środy do 5.00, następnie w sobotę w godzinach od 6.00 do 10.00 i niedzielę od 9.00 do 16.00 (dowód: zeznania świadka M. Z. protokół rozprawy z dnia 14 stycznia 2015 roku nagranie od minuty 8.00 do minuty 12.15, zeznania wnioskodawczyni protokół rozprawy z dnia 14 stycznia 2015 roku nagrane od minuty 17.50 do minuty 20.00).

W miesiącu listopadzie 2013 roku dochód z prowadzonej działalności gospodarczej wyniósł 44 złote, w miesiącu grudniu 2013 roku 528 złotych, w styczniu 2014 roku – 364 złote, w lutym 2014 roku – 308 złotych, w marcu 2014 roku – 488 złotych, kwietniu 2014 roku – 400 złotych, maju 2014 roku – 344 złote, czerwcu 2014 roku – 248 złotych, lipcu 2014 roku – 168 złotych, sierpniu 2014 roku – 296 złotych.

(dowód: kserokopia PIT-36 k. 39-42 akt ZUS, ewidencja sprzedaży k. 33-38 akt ZUS)

Dokumentację podatkową i księgową dla prowadzonej działalności gospodarczej prowadzi biuro (...). P. Z. z tego tytułu miesięcznie ponosi koszty w wysokości 100 złotych brutto.

(dowód: faktury VAT k. 6-9 akt ZUS, wydruki z programów księgowych k. 11-15, 22-32)

W dniu 4 marca 2014 roku parking otworzył oraz pobierał opłaty mąż P. M. Z. (dowód: zeznania świadka M. Z. protokół rozprawy z dnia 14 stycznia 2015 roku nagranie od minuty 8.00 do minuty 12.15, zeznania wnioskodawczyni protokół rozprawy z dnia 14 stycznia 2015 roku nagrane od minuty 17.50 do minuty 20.00).

P. Z. w okresie od 1 marca 2008 roku do 31 marca 2009 roku prowadziła taką samą pozarolniczą działalność gospodarczą – parking dla samochodów osobowych. Przerwała ją w związku z przeprowadzką do K. do męża M. Z. (dowód: ustalenia postępowania kontrolnego odpowiedź na odwołanie k. 32-33 akt sprawy, zeznania świadka M. Z. protokół rozprawy z dnia 14 stycznia 2015 roku nagranie od minuty 8.00 do minuty 12.15, zeznania wnioskodawczyni protokół rozprawy z dnia 14 stycznia 2015 roku nagrane od minuty 17.50 do minuty 20.00).

P. Z. w okresie od 7 kwietnia 2009 roku do 17 maja 2009 roku była zgłoszona w Powiatowym Urzędzie Pracy (...), w okresie od 30 kwietnia 2010 roku do 18 kwietnia 2012 roku w Grodzkim Urzędzie Pracy w K. a w okresie od 15 maja 2012 roku do 26 listopada 2013 roku była zgłoszona jako członek rodziny do ubezpieczenia męża.

(dowód: decyzja z dnia 12 sierpnia 2014r. k. 50-52 akt ZUS)

P. Z. w dniu 5 lutego 2010 roku ukończyła studia w formie niestacjonarnej na kierunku psychologa w specjalności psychologia zdrowia i kliniczna na Uniwersytecie (...) i uzyskała tytuł zawodowy magistra (dowód: dyplom k. 5 akt ZUS).

Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne zadeklarowana przez P. Z. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej za miesiąc listopad 2013 roku wynosiła 1.166,67 złotych, za miesiąc grudzień 2013 roku do lutego 2014 roku – 7.000 złotych a za miesiąc marzec 2014 roku – 677,42 złote (okoliczność bezsporna).

Sąd Okręgowy zważył i ocenił, co następuje:

odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 12 ust. 1 oraz art. 8 ust. 6 pkt 1 i art. 13 pkt 4 ustawy z 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 1442 ze zm.) osoby prowadzące pozarolniczą działalność obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają w okresie od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Osoba wpisana do ewidencji działalności gospodarczej, która nie zawiesiła wykonywania działalności w trybie dodanego z dniem 20 września 2008 roku art. 14a ustawy z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn. Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095 ze zm.), traktowana jest jako prowadząca taką działalność, albowiem dokonanie wpisu rodzi domniemanie faktyczne podjęcia działalności i wykonywania jej do czasu wykreślenia z ewidencji (ewentualnie zawieszenia). Domniemanie faktyczne ma jednak wyłącznie znaczenie dowodowe i może zostać obalone. W rezultacie organ ubezpieczeń społecznych może dowodzić, iż pomimo wpisu do ewidencji dana osoba faktycznie nie prowadzi działalności, wobec czego nie podlega z tego tytułu ubezpieczeniom społecznym.

Zgodnie z treścią definicji zawartej w art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej dla uznania określonej działalności za działalność gospodarczą, konieczne jest łączne spełnienie trzech warunków: dana działalność musi być działalnością zarobkową, wykonywaną w sposób zorganizowany oraz w sposób ciągły.

Czasowe granice prowadzenia działalności gospodarczej oraz podlegania z tego tytułu obowiązkowi ubezpieczenia społecznego wyznacza wpis do ewidencji działalności gospodarczej. Istnienie wpisu do ewidencji wprawdzie nie przesądza o faktycznym prowadzeniu działalności gospodarczej, jednakże wpis ten prowadzi do domniemania prawnego, według którego osoba wpisana do ewidencji, która nie zgłosiła zawiadomienia o zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej, jest traktowana jako prowadząca taką działalność. Do sfery ustaleń faktycznych należy, czy działalność gospodarcza rzeczywiście jest wykonywana, czy też zaprzestano jej prowadzenia, co powoduje wyłączenie z obowiązku ubezpieczenia. Obowiązek ubezpieczenia osoby prowadzącej pozarolniczą działalność – w tym działalność gospodarczą – wynika bowiem z faktycznego prowadzenia tej działalności.

Zaznaczyć przy tym należy, że prowadzenie działalności gospodarczej polega nie tylko na faktycznym podejmowaniu pracy, ale także na stworzeniu odpowiednich warunków do jej wykonywania, poszukiwaniu zleceniodawców, organizowaniu przyszłych prac.

W przedmiotowej sprawie organ rentowy zarzucił wnioskodawczyni, iż w rzeczywistości nie prowadziła działalności gospodarczej, a zadeklarowana podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, miała na celu jedynie skorzystanie z wysokich świadczeń z ubezpieczeń, tj. zasiłku macierzyńskiego oraz rodzicielskiego

W ocenie Sądu, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy daje podstawy do uznania, że czynności podjęte przez odwołującą świadczyły nie tylko o zamiarze podjęcia działalności gospodarczej, ale również o faktycznym jej rozpoczęciu. Rozpoczęcie działalności gospodarczej polega bowiem na podjęciu w celu zarobkowym działań określonych we wpisie do ewidencji działalności gospodarczej, a te czynności wnioskodawczyni rzeczywiście podjęła.

W dniu 27 listopada 2013 roku, a więc dzień po zgłoszeniu rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej, otworzyła parking i pobierała opłaty od parkujących kierowców. W dniu 27 listopada 2013 roku pobrała opłaty na łączną kwotę 20 złotych. Te same czynności wykonywała również w dniu 30 listopada 2013 roku, a także w kolejnych dniach kiedy parking był otwarty. Uzyskiwane przychody zapisywała w książce ewidencji sprzedaży, która następnie stanowiła podstawę do dokonania przez księgową dalszych rozliczeń podatkowych. Wynika to jednoznacznie z wydruków komputerowych z programu księgowego oraz faktur wystawionych przez księgową za prowadzenie dokumentacji rozliczeniowej. Z dowodów, w postaci faktur i rachunków, książki ewidencji sprzedaży i oraz rozliczenia podatkowego PIT 36 za rok 2013 wynika, iż P. Z. poniosła koszty związane z rozpoczęciem prowadzenia działalności gospodarczej związane z ponoszeniem opłat za prowadzenie dokumentacji księgowej w wysokości 100 złotych miesięcznie, a także uzyskała dochód w listopadzie 2013 roku w wysokości 44 złote, w miesiącu grudniu 2013 roku 528 złotych, w styczniu 2014 roku – 364 złote, w lutym 2014 roku – 308 złotych, w marcu 2014 roku – 488 złotych, kwietniu 2014 roku – 400 złotych, maju 2014 roku – 344 złote, czerwcu 2014 roku – 248 złotych, lipcu 2014 roku – 168 złotych, sierpniu 2014 roku – 296 złotych.

Wbrew stanowisku organu rentowego, z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika jednoznacznie, że wnioskodawczyni nadal prowadzi tą działalność gospodarczą mimo urodzenia dziecka. Podkreślenia wymaga fakt, iż nie jest to tak wymagająca zaangażowania działalność, ogranicza się do otwarcia bramy wjazdowej i pobierania opłaty w razie wjazdu pojazdu na posesję. Zauważyć przy tym należy, iż parking prowadzony jest na posesji przy domu, w którym P. Z. mieszka i ma możliwość jego obserwacji przez okno, także praca ta nie wymaga nawet od niej ciągłego przebywania na parkingu (podjeździe przed domem).

Zdaniem Sądu, zeznania świadka i wnioskodawczyni należało uznać za wiarygodne, albowiem są one spójne i logiczne i korespondują z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie, w postaci rachunków i faktur, które potwierdzają wykonywanie przez wnioskodawczynię działalności gospodarczej w spornym okresie, polegającej na prowadzeniu parkingu przy bazarach w T.. Sąd zauważa, iż świadek M. Z. jest osobą najbliższą dla wnioskodawczyni, a więc pośrednio zainteresowaną wynikiem sprawy. Jednak oceniając jego zeznania, sposób wypowiedzi, spontaniczność, Sąd nie znalazł podstaw do ich zakwestionowania.

Poza sporem pozostaje przy tym, iż ustawodawca nie zakazuje kobietom w ciąży wykonywania działalności gospodarczej, co stanowiłoby ich oczywistą dyskryminację w porównaniu do pozostałych podmiotów wykonujących taką działalność. Z wysokości zadeklarowanej przez wnioskodawczynię podstawy wymiaru składek nie można także w żaden sposób, jak to czyni ZUS wnioskować, czy działalność była, czy też nie była przez nią wykonywana. Przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie uzależniają obowiązku ubezpieczenia od zakresu prowadzenia działalności, rodzaju dokonywanych czynności, czy wysokości uzyskanego dochodu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 24 sierpnia 2012 roku, III AUa 256/12, LEX nr 1237121).

W świetle powyższego należało uznać, że prowadzona przez wnioskodawczynię działalność była działalnością zarobkową, wykonywaną w sposób zorganizowany oraz w sposób ciągły, a zatem była to działalność gospodarcza w rozumieniu art. 2 art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

Mając na uwadze powyższe, Sąd przyjął, że zgłoszenie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej przez odwołującą nie było czynnością pozorną w rozumieniu art. 83 k.c. Podkreślić należy, iż po zakończeniu urlopu rodzicielskiego skarżąca zamierza wznowić działalność gospodarczą, co świadczy o tym, że jej zamiarem przy rozpoczęciu prowadzenia tej działalności nie było wyłącznie skorzystanie z wysokich świadczeń z ubezpieczeń.

O pozorności rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej P. Z. nie świadczy wreszcie podstawa wymiaru składek zadeklarowana przez ubezpieczoną za miesiąc listopad 2013 roku w wysokości 1.166,67 złotych, za miesiące grudzień 2013 roku do lutego 2014 roku w wysokości 7.000 złotych oraz za miesiąc marzec 2014 roku w wysokości 677,42 złotych. Organ rentowy w zaskarżonej decyzji nie ustalał podstawy wymiaru składek, a jedynie tylko fakt nie podlegania ubezpieczeniom społecznym. W związku z wniesionym odwołaniem rzeczą Sądu było zbadanie, czy wnioskodawczyni rzeczywiście podjęła i prowadziła działalność gospodarczą, która jest ważnym tytułem podlegania

ubezpieceniom społecznym. I w tym też zakresie Sąd sprawę rozpoznał. W sytuacji, gdy podstawa wymiaru składek nie jest przedmiotem zaskarżonej decyzji ani odwołania, Sąd nie jest uprawniony po raz pierwszy orzec co do przedmiotu sporu nie objętego treścią tej decyzji, gdyż orzeczenie takie mogło by prowadzić do naruszenia konstytucyjnej zasady dwuinstancyjnego postępowania (art. 176 ust. 1 Konstytucji RP). Dodatkowo podnieść należy, że wobec uznania, iż wnioskodawczyni prowadziła działalność gospodarczą w okresie od 26 listopada 2013 roku, ZUS nie może uchylić się od powinności objęcia osoby prowadzącej pozarolniczą działalność ubezpieczeniami obowiązkowymi, jak również chorobowym, któremu ten ubezpieczony podlega na zasadzie dobrowolności przez zgłoszenie stosownego wniosku (art. 11 ust. 2 i art. 36 ust. 5 ustawy systemowej). Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy systemowej, objęcie dobrowolnie ubezpieczeniem emerytalnym, rentowymi i chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku o objęcie tymi ubezpieczeniami, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został zgłoszony. Zgłoszenie wniosku może nastąpić przez cały czas, kiedy zachodzą warunki uprawniające do objęcia ubezpieczeniem. Wniosek pełni jednocześnie funkcję zgłoszenia do ubezpieczenia. Zgłoszenie to ma charakter kształtujący, albowiem jeśli zainteresowany spełnia ustawowe warunki, wówczas jego wniosek o objęcie ubezpieczeniem rodzi stosunek prawny dobrowolnego ubezpieczenia społecznego. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie może w takim przypadku odmówić objęcia tej osoby ubezpieczeniem społecznym. Ewentualna decyzja w tej sprawie ma charakter deklaratoryjny.

Objęcie ochroną ubezpieczeniową wiąże się z powstaniem obowiązku opłacania składek. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, w myśl art. 20 ust. 1 ustawy systemowej, określa zawsze podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, jedynie z ograniczeniem wynikającym z art. 20 ust. 3 ustawy (wymiaru składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe nie może przekraczać miesięcznie 250 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale). W rezultacie zakwestionowanie zadeklarowanej podstawy wymiaru składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe powoduje także zakwestionowanie podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe. Analiza art. 18 ustawy systemowej prowadzi do wniosku, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne osób prowadzących pozarolniczą działalność została określona inaczej niż w przypadku ubezpieczonych, co do których podstawę tę odniesiono do przychodu w rozumieniu o podatku dochodowym od osób fizycznych (art. 4 pkt 9 i 10) lub kwoty uposażenia, wynagrodzenia bądź innego rodzaju świadczenia. Łączy się to ze specyfiką działalności prowadzonej na własny rachunek i trudnościami przy określaniu przychodu z tej działalności. Z tych względów określenie wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne ustawodawca pozostawił osobom prowadzącym pozarolniczą działalność, stanowiąc w art. 18 ust. 8 ustawy, że podstawę tę stanowi zadeklarowana kwota, z zastrzeżeniem jej dolnej granicy w wysokości 60 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale (w brzmieniu obowiązującym przed 27 grudnia 2008 r.). W konsekwencji w przypadku tych ubezpieczonych obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne i ich wysokość nie są powiązane z osiągniętym faktycznie przychodem, lecz wyłącznie z istnieniem tytułu ubezpieczenia i zadeklarowaną przez ubezpieczonego kwotą, niezależnie od tego, czy ubezpieczony osiąga przychody i w jakiej wysokości. W odniesieniu do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego tych osób ustawodawca zastrzegł, jak wskazano wyżej, górną kwotę graniczną podstawy wymiaru składek w wysokości 250 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale. Inaczej rzecz ujmując, wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe osób prowadzących działalność pozarolniczą w przedziale od 60 % do 250% przeciętnego wynagrodzenia zależy wyłącznie od deklaracji ubezpieczonego, nie mając żadnego odniesienia do osiąganego przez te osoby przychodu.

Po stronie osoby prowadzącej pozarolniczą działalność istnieje zatem uprawnienie do zadeklarowania w granicach określonych ustawą dowolnej kwoty jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, wobec czego sposób w jaki realizuje to uprawnienie zależy wyłącznie od jej decyzji. Ingerencja w tę sferę jakiegokolwiek innego podmiotu jest więc niedopuszczalna, chyba że ma wyraźne umocowanie w przepisach.

Sąd Okręgowy podziela w tym zakresie pogląd wyrażony w Uchwale Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2010r. sygn. akt I UZP 1/10, w której Sąd Najwyższy stwierdził, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest uprawniony do kwestionowania kwoty zadeklarowanej przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność jako

podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, jeżeli mieści się ona w granicach, określonych ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych (OSNP nr 21-22 z 2010, poz. 267)

Dodatkowo wskazać należy, iż z art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy wynika, iż Zakład wydaje decyzje w zakresie ustalania wymiaru składek i ich poboru (od której przysługuje odwołanie do Sądu - art. 83 ust. 2), co jest naturalną konsekwencją tego, iż do zakresu działania tego organu należy wymierzanie i pobieranie składek na ubezpieczenia społeczne (art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. c ustawy). Pod pojęciem wymierzania składek nie kryje się nic innego, jak tylko określenie wysokości tych składek według wynikającej z ustawy stopy procentowej (art. 22 ustawy systemowej) od podstawy wymiaru ustalonej zgodnie z obowiązującymi przepisami (art. 18 - 21 ustawy). W tym samym zakresie Zakładowi przysługują przewidziane w art. 86 ust. 1 i art. 86 ust. 2 pkt 2 ustawy uprawnienia do kontroli prawidłowości i rzetelności obliczania, potrącania i opłacania składek przez ich płatników. Organ ten może zatem sprawdzić, czy płatnik wyliczył składkę prawidłowo, tzn. czy zastosował właściwą stopę procentową do przychodu stanowiącego w myśl przepisów ustawy podstawę wymiaru składek w określonej sytuacji faktycznej, potrącił te składki i je opłacił. Podstawą dla ewentualnych kontroli i decyzji jest przedstawienie przez płatnika imiennych raportów miesięcznych, zgodnie z art. 41 ustawy systemowej, który w ust. 13 przewiduje możliwość kwestionowania przez ZUS podanych mu informacji oraz ich zmiany. Wyrażone tym przepisem uprawnienie Zakładu nie może wykraczać poza przewidziane dla tego organu kompetencje kontrolne, które jak wskazano wyżej, odnoszą się wyłącznie do kwestii zgodności z przepisami ustawy systemowej czynności płatników w postaci obliczania, potrącania i opłacania składek. Przepis art. 41 ust. 13 ustawy systemowej może być zatem podstawą do dokonywania korekt w imiennych raportach miesięcznych wtedy, gdy zawarte w nim informacje nie odpowiadają rzeczywistości, ewentualnie jeżeli są niezgodne z obowiązującymi przepisami. Nie można go natomiast postrzegać jako dającego możliwość ingerowania w wysokość deklarowane przez ubezpieczonego podstawy wymiaru składek, jeżeli mieści się ona w granicach ustawowych

Niedopuszczalna jest w tym względzie wykładnia rozszerzająca, zwłaszcza że z treści art. 83 i 86 ustawy systemowej wynika jasno, iż kompetencje ZUS ograniczają się do kontroli i wydawania decyzji odnośnie do naliczania i odprowadzania składek pod kątem rzetelności i prawidłowości. Nie sposób stąd wyinterpretować prawa do samodzielnej (choćby nawet i pod kontrolą sądową) ingerencji Zakładu w treść deklaracji ubezpieczonego co do wysokości podstawy wymiaru składek, która mieści się w granicach ustawowych.

Charakter praw i obowiązków podmiotów stosunku ubezpieczenia związanych z ochroną ubezpieczeniową jest różny w poszczególnych fazach tego stosunku. W fazie gwarancyjnej treścią ochrony ubezpieczeniowej jest przejęcie przez instytucję ubezpieczeniową ryzyka socjalnego. Polega ono na nałożeniu na ubezpieczyciela obowiązku udzielenia świadczenia w razie wystąpienia określonego zdarzenia losowego oraz przyznaniu ubezpieczonemu odpowiadającego temu warunkowego uprawnienia. W tej fazie obowiązek udzielenia świadczenia ma charakter jedynie potencjalny. Ziszczenie się ryzyka oraz spełnienie przez ubezpieczonego innych przesłanek (np. złożenie wniosku o udzielenie świadczenia) powoduje jego aktualizację. W fazie realizacyjnej stosunek ubezpieczenia obejmuje już roszczenie o świadczenie oraz odpowiadający temu roszczeniu bezwarunkowy obowiązek świadczenia.

Wysokość świadczeń nie zależy od uznania organu ubezpieczeń społecznych. Zakład ma obowiązek wypłacać świadczenia w takiej wysokości, jaka wynika z przepisów ustaw, które nie przewidują możliwości uchylecia się od tej powinności w całości lub w części ze względu na to, że w ocenie organu ubezpieczeń świadczenie jest „nienależnie wysokie”, „nieekwiwalentne”, bądź że kwota, jaką należy wypłacić, jest „niesłuszna”, „niesprawiedliwa”, czy „niegodziwa”.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, uznał odwołanie za uzasadnione i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.